

Силабус
навчальної дисципліни
СУЧАСНІ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ МИСТЕЦЬКОЇ
ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

2023-2024 навчальний рік

Освітня програма	Початкова освіта
Спеціальність	013 початкова освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)

Викладач (і)	Качерова Ольга Георгіївна
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/kacherova/
Е-mail викладача:	og_kacherova@bdpu.org.ua
Графік консультацій	

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3	20	20	60	залік

Семестр: весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: мистецька освітня галузь, сучасні системи навчання мистецької освітньої галузі в початковій школі, мистецтво, Нова українська школа.

Мета та предмет курсу

Метою курсу «Сучасні системи навчання мистецької освітньої галузі в початковій школі» є ознайомлення майбутніх учителів з основними концептуальними контекстами, що визначають сучасне розуміння, сприйняття і трактування мистецтва; оволодіння основними теоретичними питаннями з історії розвитку різних видів мистецтв; формування цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті, поваги до національної та світової мистецької спадщини; оволодіння сучасними методиками управління мистецькою діяльністю дитини.

Предмет курсу: особливості та специфіка навчання учнів 1-4 класів в НУШ; інноваційні методи та педагогічні підходи, що використовуються в мистецькій освіті, з урахуванням сучасних технологій та тенденцій; шляхи формування агентності учнів початкової школи; форми та методи організації діяльнісного підходу в НУШ.

Основні завдання:

Формувати художньо-образне, асоціативне мислення у процесі художньо-творчої діяльності через аспекти інтеграції образотворчого, музичного та інших видів мистецтва.

Сформувати уявлення про історичну обумовленість еволюційних змін в сферах формоутворення, композиції і технологій в творах мистецтва.

Сприяти розвитку в студентів здібностей суб'єктивної інтерпретації художніх образів, ціннісного та цілісного розуміння феномену художньо-творчої діяльності.

Компетентності та програмні результати навчання:

№ з/п	Програмні компетентності	Компетенції*	Результати навчання
1.	<i>Загальні</i>	Соціально-особистісні	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • норми етики, правила культури поведінки; • правила спілкування із суб'єктами освітнього процесу, способи самоорганізації власної діяльності відповідно до професійних завдань; • способи налагодження конструктивних професійних зв'язків із суб'єктами освітнього процесу для розв'язання професійних завдань щодо діяльнісного підходу до організації освітнього процесу учнів 1–4 класів. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • використовувати принципи, норми етики, правила культури поведінки, правову культуру у стосунках з людьми на основі загальнолюдських і національних цінностей, норм суспільної моралі; • адаптуватися та будувати спілкування із суб'єктами освітнього процесу на принципах гуманізації й довіри; • налагоджувати конструктивні

			<p>професійні зв'язки із суб'єктами освітнього процесу, громадськістю, засобами масової для розв'язання професійних завдань щодо діяльнісного підходу до організації освітнього процесу учнів 1–4 класів.</p>
2.		Загальнонаукові	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • способи аналізу, оцінки, прогнозування соціальних процесів суспільного життя; • основні поняття з фундаментальних наук в обсязі, необхідному для освоєння дисциплін циклу професійної підготовки, з метою здійснення навчання здобувачів початкової освіти через гру як провідний спосіб діяльності; • способи здійснення сучасних наукових досліджень; • основні засади запровадження Концепції нової української школи. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • аналізувати, оцінювати, прогнозувати соціальні процеси суспільного життя (здатність до аналізу, оцінки, прогнозування освітнього процесу) під час формування в молодших школярів ключових компетентностей через гру як провідний спосіб діяльності; • використовувати базові знання з фундаментальних наук в обсязі, необхідному для освоєння дисциплін циклу професійної підготовки, з метою формування ключових компетентностей молодших школярів; • визначати науковий апарат, планувати, організовувати, проводити наукове дослідження, опрацьовувати його результати із застосуванням методів математичної статистики щодо визначення ефективних підходів до навчання учнів початкової школи за допомогою діяльнісного підходу; • здійснювати пошук найефективніших методів

			<p>педагогічної діяльності в умовах переходу до особистісно орієнтованої парадигми освіти, що передбачає нові підходи до всіх напрямів її здійснення.</p>
3.		<p>Інструментальні</p>	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • нормативні документи, в яких визначено цілі і завдання початкової освіти; • методичні підходи до формування в молодших школярів ключових компетентностей; • критерії оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи з освітніх галузей; • державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки дітей; • засоби, форми і методи організації діяльності молодших школярів у процесі формування галузевих компетентностей; • сучасні навчальні технології, інноваційні підходи, передовий педагогічний досвід щодо формування в учнів початкової школи окремих предметних компетенцій. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • користуватися нормативними документами та реалізовувати на практиці цілі і завдання здійснення початкової освіти; • реалізувати у процесі освіти учнів 1–4 класів основні положення дидактики та часткових методик; • організувати процес навчання з позиції партнерства всіх його учасників; • дотримуватися критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи з освітніх галузей; • обирати діяльнісний підхід як метод організації освітнього процесу молодших школярів; • упроваджувати сучасні навчальні технології, інноваційні підходи, передовий педагогічний досвід щодо формування в молодших школярів

4.	<i>Фахові</i>	Здатність використовувати основи теорії та методології освіти у професійній діяльності	<p>окремих предметних компетенцій..</p> <p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • методичні підходи до здійснення освіти учнів початкової школи на засадах діяльнісного підходу • основні положення навчання через гру • культурологічну і медіаспрямованість шкільної освіти; • сутність процесу навчання з позиції партнерства всіх його учасників. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • здійснювати процес навчання молодших школярів на засадах діяльнісного підходу; • реалізувати у процесі освіти учнів 1–4 класів основні положення навчання через гру; • організувати процес навчання з позиції партнерства всіх його учасників.
5.		Здатність проектувати і здійснювати освітній процес з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації та рівня розвитку особистості	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • методичні підходи до проведення уроків в початковій школі на основі використання діяльнісного підходу; • методику позаурочної та позакласної роботи в початковій ланці ЗЗСО щодо формування у здобувачів освіти здатності працювати в команді. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • проводити уроки в початковій школі на основі використання діяльнісного підходу; • організувати позаурочну та позакласну роботу в початковій ланці ЗЗСО щодо формування у здобувачів освіти здатності працювати в команді.
6.		Здатність діагностувати і оцінювати рівень розвитку, досягнень та освітніх потреб особистості	<p><i>Знати</i> засоби і методики діагностики рівня розвитку, досягнень та освітніх потреб молодшого школяра в контексті роботи в команді.</p> <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • діагностувати рівень розвитку, досягнень і освітніх потреб молодшого школяра в контексті командної роботи; • обирати сучасні технології навчання,

			що сприяють досягненню якості процесу освіти молодших школярів.
--	--	--	---

Зміст курсу

Змістовий модуль 1.

Мистецтво як феномен художньої культури

Тема 1.1-1.2 Мистецтво як комунікація, зображально-виражальні засоби в творах мистецтва

Знак як засіб відтворення значення і сенсу в творі мистецтва. Поняття «художньої мови» та її аналогії з вербальною комунікацією. Структура мистецької комунікації. Поняття засобів виразності в малюнку, їх структура. Метафора як механізм мистецької комунікації. Способи відтворення віртуальної реальності в творах мистецтва. Загальні та специфічні елементи мови в різних видах мистецтв.

Змістовий модуль 2.

Психологічні основи мистецької діяльності в початковій школі

Тема 2.1-2.2 Дитяча мистецька діяльність як форма активного ставлення дитини до навколишньої дійсності, специфіка сприймання та відтворення навколишнього в дитячій творчій діяльності

Функції мистецтва та художньо-естетичної діяльності в початковій школі. Психологічна готовність молодшого школяра до мистецької діяльності. Характеристика спеціальних здібностей, знань, умінь та навичок дітей молодшого шкільного віку з мистецької діяльності. Психологічні особливості сприймання дітьми молодшого шкільного віку загальних властивостей оточуючих явищ та їх відтворення у власній творчій діяльності. Їх урахування в освітньому процесі ПШ. Зумовленість сучасних систем естетичного виховання специфікою сприймання та відтворення навколишнього дитиною молодшого шкільного віку.

Змістовий модуль 3.

Педагогічні засади мистецької освіти молодших школярів

Тема 3.1- 3.2. Теоретичні аспекти сучасної мистецької освіти та керівництва мистецькою діяльністю молодших школярів в початковій школі

Мистецька освіта в концепції НУШ. Компетентнісний та особистісно-орієнтований підходи до навчання мистецтва в початковій школі. Функції мистецької освіти в ЗЗСО. Чинники якісної мистецької освіти в початковій школі. Освітні, виховні та розвивальні завдання навчання мистецтва в

початковій школі. Інтегрований курс «Мистецтво» в початковій школі, його мета, завдання та зміст.

Змістовий модуль 4. Особливості організації освітнього процесу на уроках мистецтва в початковій школі

Тема 4.1-4.2. Упровадження особистісно-орієнтованої моделі в мистецькій освіті в початковій школі, структура освітнього процесу

Ідеї дитиноцентризму в сучасних концепціях навчання мистецької освітньої галузі в початковій школі. Формування загально-людських цінностей на уроках мистецтва в початковій школі. Педагогіка партнерства на уроках мистецтва в початковій школі. Організація освітнього процесу в школі I ступеню згідно з новою структурою.

Змістовий модуль 5.

Педагогіка художньої творчості в початковій школі

Тема 5.1-5.2. Психічні пізнавальні процеси в художній творчості та їх розвиток в початковій школі

Розвиток художньої творчості молодших школярів в різних видах мистецтва. Мислення, пам'ять, естетичне сприймання, його специфіка. Процес відчуття в художній творчості молодших школярів та його формування в початковій школі. Механізми формування уяви в молодшому шкільному віці. Шляхи формування творчої уяви здобувача початкової освіти. Провідні види художньо-творчої діяльності молодших школярів в процесі опанування мистецької освітньої галузі в початковій школі.

Змістовий модуль 6.

Методичні засади навчання мистецької освітньої галузі в початковій школі

Тема 6.1-6.2. Загальні організаційно-методичні підходи до навчання мистецтва в контексті інтеграції мистецтв в початковій школі

Сучасні принципи та технології проектування мистецької діяльності в початковій школі. Встановлення й реалізація зв'язків мистецтва з навколишнім світом, принципів єдності сприйняття й творення, розвитку творчих здібностей та уяви. Сучасні педагогічні технології на заняттях мистецтвом в початковій

школі. Новітні матеріали та технології на уроках інтегрованого курсу «Мистецтво». Дидактичні можливості новітніх матеріалів та технологій сучасного мистецтва в початковій школі. Реалізація інтегративного підходу до мистецтва в змістових лініях галузі. Пізнання, інтерпретація мистецтва. Практична художньо-творча діяльність. Комунікація через мистецтво. Арт-терапія як здоров'язберігаюча технологія на заняттях мистецького циклу в початковій школі. Методи та прийоми арт-терапії в початковій школі

Методи навчання: Метод проєктів, сторітелінг, бесіда, пояснення, лекція, тренінг, інструктаж, дискусія, диспут, робота з першоджерелами, метод зацікавлення, метод емоційного сплеску та заохочення, ділові ігри, рольові ігри, інтерактивні методи навчання, методи розвитку критичного мислення здобувачів вищої освіти.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Blended – викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, через супровід в системі Moodle, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, такі як інтерактивні елементи, онлайн консультування і т.п

Студентам важливо представити практику забезпечення системного формування у здобувачів початкової освіти відповідних ключових компетентностей щодо агентності та роботи в команді в умовах варіативності змісту початкової освіти за допомогою відповідних педагогічних інструментів.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: TV, ПК, пристрої вводу / виводу графічної інформації; системи підготовки текстових документів, системи обробки графічної інформації, системи підготовки динамічних презентацій, програми-органайзери.

Система оцінювання та вимоги

Для заліку

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	ЗМ 4	ЗМ 5	ЗМ 6	100
T1-2	T3-4	T5-6	T7-8	T9-10	T11-12	
15	10	15	15	15	15	

Загальна сума балів розраховується як середньоарифметичний показник роботи здобувача вищої освіти протягом шести модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види	Оцінка за національною шкалою
------------------------	-------------------------------

навчальної діяльності		для заліку
90-100	A	зараховано
78-89	B	
65-77	C	
58-64	D	
50-57	E	
35-49	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Список рекомендованих джерел

Базові

1. Бібік Н. Нова українська школа: poradnik для вчителя. Київ: Літера ЛТД, 2019. 208 с.
2. Вакарін Сергій Нова українська школа: Дидактичні основи STREAM освіти в початковій школі: Навчально-методичний посіб. Київ: Саміт-книга, 2021. 144 с.
3. Вітторіо Згарби Скарби Італії . Київ: Вид-во SLOVO. 2018. 592с.
4. Волошенюк, О., Чорний О., Методика формування умінь з медіаграмотності на заняттях з інтегрованого курсу «Мистецтво» в НУШ. Навчально-методичний посібник. Київ: Академія української преси, Центр Вільної Преси, 2020. 54. с.
5. Гловацький С., Лемешева Н НУШ у базовій середній освіті: мистецька освітня галузь. Черкаси, 2022.131 с.
6. Естетика : підручник / Л. Т. Левчук, В. І. Панченко, О. І. Оніщенко, Д. Ю. Кучерюк ; за заг. ред. Л. Т. Левчук. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 520 с.
7. Калініченко О. В., Аристова Л. С. Мистецтво : підруч. інтегрованого курсу для 3 кл. закладів загальної середньої освіти. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2020. 129 с.
8. Ліпчевська І., Малихін О., І. Педагогічна майстерність учителя початкових класів: візуалізація навчальної інформації в початковій школі : методичний посібник. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 74 с.
9. Лемешева Н. Мистецтво: підручник інтегрованого курсу для 1 класу закладів заг. серед. освіти. Кам'янець-Подільський: «Абетка», 2018. 128 с.
10. Лемешева Н. Мистецтво: підручник інтегрованого курсу для 2 класу закладів заг. серед. освіти. Кам'янець-Подільський: «Абетка», 2019. 128 с.
11. Максименко, Д. С. Виховуємо дитину. Практична психологія. / Д. С. Максименко. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 112 с.
12. Малініна Лоліта. Нова українська школа: формування соціальної

- компетентності учнів початкової школи: навч.-метод. посіб. Київ: Грамота, 2021. 72 с.
13. Масол Л., Гайдамака Е, Колотило О. Мистецтво: роб. зошит-альбом інтегрованого курсу для 2 класу закл. заг. серед. освіти. Київ : Генеза, 2019. 64 с.
 14. Масол Л., Гайдамака Е., Колотило О. Мистецтво: роб. зошит-альбом інтегрованого курсу для 1 класу закл. заг. серед. освіти. Київ: Генеза, 2018. 64 с.
 15. Масол Л., Гайдамака О., Колотило О. Мистецтво: 2 класу: конспект конструктор уроків мистецтва: домінанти змісту і методики. Київ: Генеза, 2019. 80 с.
 16. Масол Л., Гайдамака О., Колотило О. Мистецтво: Електронний підручник. 1 класу Київ: Генеза, Брістар, 2018. URL: https://bristarstudio.com/uk/books/book_arts_uk (дата звернення 21.12.2019).
 17. Масол Л., Гайдамака О., Колотило О. Мистецтво: Електронний підручник. 2 класу Київ: Генеза, Брістар, 2019.
 18. Масол Л., Гайдамака О., Колотило О. Мистецтво: підручник інтегрованого курсу для 1 класу закл. заг. серед. освіти. Київ: Генеза, 2018. 144 с.
 19. Масол Л., Гайдамака О., Колотило О. Мистецтво: підручник інтегрованого курсу для 2 класу закл. заг. серед. освіти. Київ: Генеза, 2019. 112 с.
 20. Масол. Л. М. Методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво». URL: https://www.geneza.ua/sites/default/files/productimages/Metodyky/Masol_Mystetstvo_Metodyka.pdf (дата звернення 25.09.2021)
 21. Мартинова.В., Мистецтво : особливості викладання в початковій школі : навчально-методичний посібник. Харків: Друкарня Мадрид, 2019. 111 с.
 22. Мартинова.В., Мистецтво. Нова українська школа. Моделі уроків : 2 клас : навчально-методичний посібник. Лисичанськ: ТОВ «ФОКСПРИНТ», 2021. 192 с.
 23. Мотивація школярів до творчої діяльності засобами образотворчого мистецтва. Інформаційно-методичні матеріали з досвіду роботи ОРЛОВОЇ Анни Вікторівни, вчителя образотворчого мистецтва комунального закладу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 5» Бобринецької міської ради Кіровоградської області / Упорядник Вікторія Кондратова. Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2022. 48 с.
 24. Москвічова, Ю. О. Історія мистецтв у контексті світової культури : в 3-х томах : навчально-методичний посібник / Ю. О. Москвічова. Херсон : Олді-плюс, 2021. Т. 1 - 3.
 25. Мистецтво: навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni>

[programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli](#) (дата звернення: 15.02.2024).

26. Музичне мистецтво України (питання історії, питання педагогіки, питання виконавства, музичне мистецтво в творчих персоналіях) : колективна монографія / ред.-упоряд. Н. М. Кречко. Київ: Ліра, 2020. 204 с.

Допоміжні

1. ПОРАДНИК з питань організації освітнього процесу в початкових класах закладів загальної середньої освіти. Матеріали інструктивно-методичної наради «Початкова освіта в нових реаліях: досвід, ризики та перспективи». Ужгород, ЗППО, 2022. 81 с.

2. Руденко І. В. Виховний потенціал художніх технік у навчанні майбутніх вчителів образотворчого мистецтва: зб. матеріалів Всеукраїнської наук.-прак. конф. Харків: ФОП Петров В. В., 2016. С. 174-177.

3. Сара Торнтон Сім днів в мистецтві. Київ: Вид-во Абетка, 2008. 352с.

4. Стівен Фаргтінг Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення. Серія книг «Мистецтво і культура» Київ: Вид-во Vivat, 2019. 576 с.

5. Сова О. Навчання образотворчого мистецтва на пленері: навчальний посібник. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 104 с

6. Топузова О. Онопрієнко О., Діагностика та механізми подолання втрат у навчанні молодших школярів. Методичні рекомендації [Електронне видання. Київ : Інститут педагогіки НАПН України, 2023. 146 с.

7. Фідкевич О., Бакуліна Н., Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: теорія і практика формування оцінювання у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти». Київ: Генеза, 2019. 64 с.

8. Фідкевич О, Богданець-Білоskalенко Н., Нова українська школа: теорія і практика формування оцінювання у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти» для педагогічних працівників. Київ: Генеза, 2020. 96с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ : <http://www.bdpu.org/> \t "_blank

2. Сайт «Освітня мережа України»: www.ednu.kiev.ua.

3. Всеукраїнський портал «Початкове навчання»: www.nachalka.com.ua.

4. Студія он-лайн освіти «Ed-era»: <https://www.ed-era.com/courses>.

5. Український громадський проект масових відкритих онлайн-курсів «Prometheus»: <https://prometheus.org.ua/>

6. Освітній проект «На урок»: <https://naurok.com.ua/webinar>.

7. Ukraine WOW. Інтерактивна виставка-подорож по Україні та з Україною у компанії: <https://ukrainewow.com/>

8. Віртуальний тур Шевченківським Гаєм у Львові, музеями народної архітектури і побуту в Ужгороді, Києві, Переяславі-Хмельницькому, Мамаєву Слободу в Києві, резиденцію Богдана Хмельницького в Чигирині та Запорізьку Січ: <https://museums.authenticukraine.com.ua/ua/>
9. Відвідати музеї України, серед яких – Острозький замок, музей скла Львові, музей Гуцульщини в Коломиї, музей у Трипіллі, музей гетьманства, музей археології в Батурині, музей-садиба Івана Котляревського в Полтаві: <http://incognita.day.kyiv.ua/exposition>
10. Онлайн-тур «Інтерактивний музей «Відвідай»», який знайомить з 25-ма музеями Львівщини: <https://old.dailylviv.com/3D/loda/>
11. Google Arts & Culture <https://artsandculture.google.com/partner?hl=en>
12. Віртуальний музей Лувр (Франція) <https://www.louvre.fr/en/online-tours>
13. Британська Національна Галерея. Віртуальний тур: <https://www.nationalgallery.org.uk/>
14. Театр-музей Далі. Віртуальний тур <https://www.salvador-dali.org/en/>
15. Національний музей природної історії у Вашингтоні <https://naturalhistory.si.edu/visit/virtual-tour>
16. Національна галерея мистецтва у Вашингтоні <https://www.nga.gov/>
17. Музей Галілео <https://catalogue.museogalileo.it/>
18. GOOGLE ART PROJECT <https://artsandculture.google.com/>
19. <https://www.wikiart.org/u>
20. 1 клас. Мистецтво. Відчути на дотик: текстура у мистецтві (Тиж.5:BT) - YouTube